

143/2004
DEPOT I 15.963

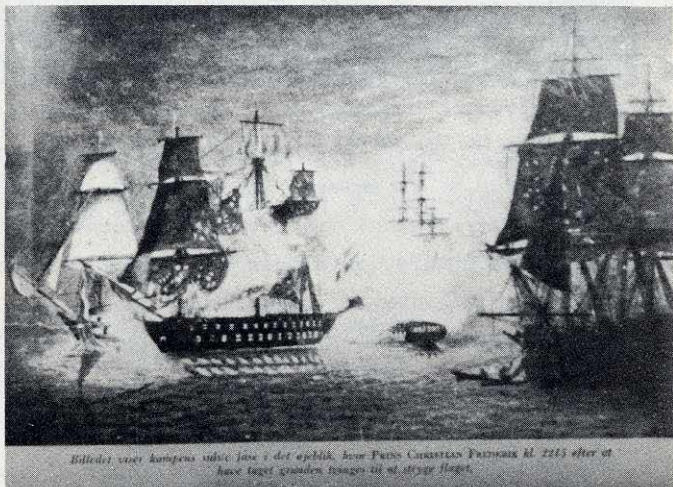

Forsvarets Bibliotek

KAMPEN VED SJÆLLANDS ODDE

22. marts 1808.

Udarbejdet af orlogskaptajn T. Boye
chef for Søværnets Artilleriskole Sjællands Odde
1968 - 1969.

Marinens
Bibliotek

00000713465

SYS 100.851

Indledning.

1808 var et ufredens år i Danmark. Engelske orlogsskibe krydsede i alle vore farvande og hindrede alt samkvem mellem landsdelene. De opsnappede vore handelsskibe, blokerede vore havne og frembragte på mangfoldige måder forvirring og nød.

Året før havde englænderne taget hele den danske flåde, omfattende mange linieskibe, fregatter, korvetter og mindre fartøjer.

England havde anset denne betydelige danske flådestyrke som en trussel, idet Danmark ikke klart havde tilkendegivet sin udenrigspolitiske stilling. Kronprinsen og udenrigsminister Bernstorff syntes stærkt engelskorienterede, men henset til at Danmark-Norge og Rusland havde deltaget i "Den bevåbnede Neutralitet" og henset til, at Rusland ved freden i Tilsit var blevet general Napoleons allierede, kunne englænderne ikke udelukke et nærmere forbund mellem Danmark og Frankrig. England ønskede for enhver pris at opretholde det totale herredømme på søen for derigennem også at kunne spærre kontinentets havne.

I sommeren 1807 forlød det urigtigt i England, at den danske flåde udrustedes. England gik nu til aktion og indskibede hurtigt en hærstyrke på 20.000 mand på 377 transportfartøjer. Under eskorte af 17 linieskibe, 21 fregatter og mindre skibe ankom styrken den 1. august til de danske farvande.

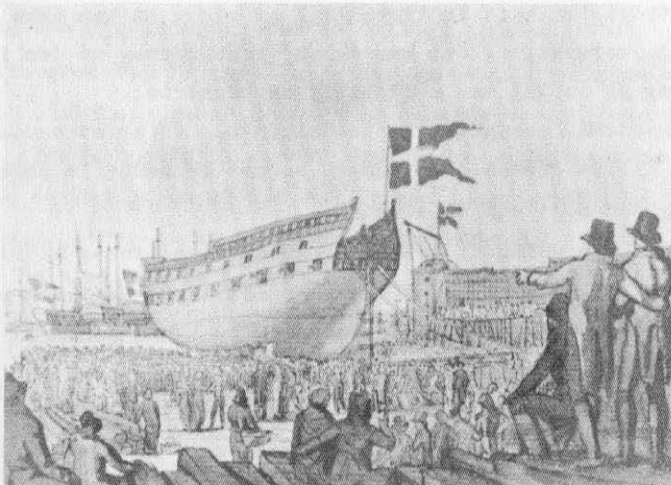
Den 7. august fik regeringen overrakt et ultimatum, hvori det krævedes, at Danmark inden den 14. august måtte vælge mellem en alliance med England eller krig. Alliancen var dog af en særegen karakter, idet Danmark skulle udlevere krigsflåden, hvorefter England ville overtage forsvaret af landet.

Regeringen kunne ikke acceptere, og krigen var derfor uundgåelig.

Ved kapitulationen efter Københavns bombardement den 3. og 4. september 1807 måtte Danmark indgå på at udlevere flåden og al dens materiel. For nutiden kan det undre, at flåden ikke forinden blev ødelagt. Kronprins Frederik, der befandt sig i Kiel, havde da også givet ordre dertil, men uheldigvis blev den officer, der skulle overbringe ordren, undervejs fanget af englænderne.

Stor harme og bitterhed greb den danske befolkning, da englænderne den 21. oktober bortsejlede med den danske flåde, nationens stolthed og håb. En del af flåden gik tabt under hårdt vejr under sejladsen til England, således et linieskib og flere mindre fartøjer. Det var dog alligevel en betydelig dansk flådestyrke, englænderne hjemførte. 15 linieskibe, 10 fregatter, 5 korvetter og 14 mindre skibe, ialt indgik 44 danske skibe i slutningen af 1807 i den engelske flåde.

De eneste sejlklare danske skibe, der undgik at falde i englændernes hænder, var det 24 år gamle og brøstfældige "Prindsesse Lovisa Augusta" og det kun 3 år gamle "Prinds Christian Frederik", et i alle henseender fortræffeligt skib. Disse to skibe befandt sig i efteråret 1807 i Norge, og ved diplomatisk snilde lykkedes det at undgå udlevering. "Prinds Christian Frederik" gjorde tjeneste som kadetskib og skulle afløse "Prindsesse Lovisa Augusta", der skulle til København til et hovedeftersyn.

Linieskibet "PRINDS CHRISTIAN FREDERIK"s stabelafløbning på Nyholm 1804.
Efter originaltegning i officersmessen på Søværnets Artilleriskole Sj. Odde.

Dimensioner:

Længden over stævnen : 170 fod 9 tommer
Bredden over tømmeret : 44 fod 3 tommer
Dybtgående : 19 fod for, 20 fod 3 tommer agter.

Armering:

Underste batteri : 28 stk. 24 pd. kanoner
Øverste batteri : 30 stk. 18 pd. kanoner
Dæk : 2 stk. 8 pd. og 8 stk. 18 pd. karonader
Ialt 68 kanoner

Besætning:

576 mand.

Da englænderne angreb København, fik man netop tid til at sende et lille hurtigtsejlende fartøj op til Norge og give ændret sejlordre til de to linieskibe. Om bord på dem blev der i hast truffet alle forberedelser til at gøre modstand, hvis englænderne også ville angribe Norge. Den højt ansete kadetchef, kommandørkaptajn Hans Christian Sneedorff, der var chef for "Prinds Christian Frederik", overtog ledelsen af søforsvaret, hvilket han udførte på glimrende vis. Han overtog tillige selv kommandoen af "Prindsesse Lovisa Augusta", medens kaptajn C.W. Jessen, der var skolekadetofficer (meddommer), udnævntes til chef for "Prinds Christian Frederik".

Jessen havde tidligere haft lejlighed til at vise, at han ikke frygtede for at binde an med overmagt, og det kan derfor ikke undre, at den flinke og skibsvante besætning så op til ham med tillid og beundring.

Da efterretningen om Københavns kapitulation nåede Christianssand, hvor linieskibet da lå, kaldte Jessen besætningen sammen og meddelte folkene den sørgelige nyhed, og han sluttede således:

"Nu vil jeg lade jer vide, at det er min faste beslutning aldrig at lade dette skib falde i fjendens hænder. Jeg kender mit tapre mandskab og stoler fast på, at hver mand her om bord tænker som jeg".

Besætningen gav ham deres tilslutning, et enstemmigt hurraråb, og de skulle snart få lejlighed til at vise deres mod og loyalitet.

Kaptajn C.W. Jessen.

Foreløbig måtte begge linieskibe blive i Norge, indtil den engelske hovedstyrke havde forladt farvandene. Englænderne sendte ganske vist en parlametar ind til Christianssand og fordrede skibene udleverede, idet de påstod, at disse var indbefattede i kapitulationen, men Jessen svarede her-til, at det havde han ikke modtaget nogen ordre om, og at han som chef ville forsvare sit skib til det yderste.

Endelig sidst i november kunne begge skibe forlade Frederiksværn. Efter et hurtigt togt i Kattegat ankrede de ved København den 8. december, men sendtes straks til Østersøen for at konvojere nogle skibe hjem fra Christiansø og Bornholm, og den 25. december var de tilbage i København.

Hele vinteren var "Prinds Christian Frederik" på konvojering i Skagerrak og Kattegat, var flere gange i Norge og ankrede endelig ved Helsingør den 12. marts 1808. Her var det, at Jessen modtog den skæbnsvangre ordre, som førte til tabet af skibet. For at man kan forstå denne ordre, er det imidlertid nødvendigt et øjeblik at se på de politiske forhold.

Kejser Napoleon havde ladet et spansk-franskt hjælpekorps under Bernadotte rykke ind i Danmark, og en del af dette korps var allerede overført til Fyn. Det var planen, at den danske hær sammen med dette hjælpekorps skulle gøre indfald i Skåne samtidig med, at Frankrigs daværende allierede, russerne, rykkede ind i Finland.

Det gjaldt derfor først om at få den franske hærafdeling over på Sjælland, og øjeblikket syntes gunstigt dertil. I de danske farvande fandtes nemlig ingen svære engelske skibe, kun en enkelt fregat var set i Store Bælt, men dennes tilstedeværelse var tilstrækkeligt til at hindre en større troppe-transport, hvorfor man måtte have den jaget bort. Der var ganske vist nogle engelske linieskibe oppe i Kattegat, men dem behøvede man ikke at frygte, da de lå indefrosne i Vinga.

Man besluttede derfor at sende "Prinds Christian Frederik" til Store Bælt fra Helsingør for at drive den engelske fregat bort. Jessen modtog den 18. marts ordre herom, men kunne ikke komme af sted straks, da der blandt besætningen havde været mange syge, som var blevet sat i land i Helsingør, og som først måtte erstattes. Andre folk kom også om bord, men da de var uøvede og til dels ikke søvante, var de kun en dårlig erstatning for den trediedel af besætningen, som sygdom (tyfus) havde berøvet skibet.

På "Prinds Christian Frederik"s sidste togt gjorde følgende officerer og kadetter tjeneste:

Skibsrulle nr.:

1. Kaptajn C.W. Jessen, chef (let såret, engelsk fangenskab)
2. Kaptajn C.A. Rothe, næstkommanderende (hårdt såret, udvekslet)
3. Premierløjtnant Hans Top (hårdt såret, mistede det ene ben, udvekslet)
4. Premierløjtnant Christian Lorentz Ferry (let såret)
5. Premierløjtnant Peter Willemoes (faldt i kampen)

6. Sekondløjtnant Johan Wilhelm Cornelius Krieger
7. Sekondløjtnant Jens Wilhelm Dahlerup (faldt i kampen)
8. Sekondløjtnant Hans Birch Dahlerup (om bord, alvorligt syg)
9. Sekondløjtnant Otto Fredinand Lütken
10. Kadet-månedsløjtnant Robert Braag (månedss: tilsvarende fast personel)
11. Kadet-månedsløjtnant Hans Peter Tostrup (let såret)
12. Kadet Joachim Godske Weideman
13. Kadet Fredinand Anton Wulff
14. Kadet Frederik Lütken (død i fangenskab ved ulykkestilfælde)
15. Løjtnant Peter Abildgård Soland (landetaten, faldt i kampen)

Premierløjtnant Soland af norske vesterlehnske regiment kommanderede de ombordværende soldater. Foruden Soland var Ferry og Weideman nordmænd.

Det ophold, der herved foranlediges, blev af skæbnesvanger betydning, thi i Helsingborg havde man lagt mærke til linieskibets forberedelser og sendt ilbud op til de engelske skibe i Vinga.

På et af sine kryds i Kattegat i februar havde "Prinds Christian Frederik" jaget en sejler, der søgte ind til Gøteborg. Det var den engelske fregat "Quebec", som overbragte en stor sum penge til Sverrig. Derfra blev straks sendt melding til den engelske højstkommanderende i Nordsøen, Lord Saumarez, som beordrede 3 linieskibe til dansk farvand for at tage vort linieskib. Det var "Statly" på 68 kanoner under kaptajn Georg Parker, "Nassau" - det tidligere danske linieskib "Holsteen" - på 68 kanoner under kaptajn Robert Campbell og "Vanguard" på 84 kanoner under kaptajn Frazer.

Det var disse skibe, som lå indefrosne i Vingasund, hvorfra de så "Prinds Christian Frederik" sejle forbi på sydlig kurs, da det gik fra Norge til Helsingør. De satte nu al kraft ind på at blive isede ud, og en fregat, der først kom ud, blev sendt til Store Bælt. På dette tidspunkt modtog man efterretning om, at "Prinds Christian Frederik" lod til at ville forlade Helsingør, hvorfor arbejdet med isningen blev fortsat med forøget iver, og tidligt den 21. marts lykkedes det linieskibene at komme fri af isen, hvorefter de straks satte kurs mod sundet.

Netop samme dag om morgenen var Jessen klar til at sejle. Han havde frit valg mellem at gå nord eller syd om Sjælland. Den sidste vej var den sikreste, da vinden var østlig, hvorfor han valgte den. Men allerede ved Hveen trak vinden sig om til sydøst. Han vendte derfor om og stod nord ud. Ved denne lille omvej gik et par kostbare timer tabt.

Undervejs vest på forbi Hesselø benyttede man tiden til at indvie de nyankomne folk i kanoneksercitsens begyndelsesgrunde. Da man nåede Sjællands Rev, observeredes 2 engelske fregatter, der stod syd på i Store Bælt. Om aftenen gik Jessen til ankers mellem Sejerø og Refnæs. Selv om Jessen i Helsingør

havde fået en såkaldt kendt mand om bord (en slags lods), anså denne det ikke for tilrådeligt at sejle om natten med et så stort skib i det af grunde opfyldte farvand. Dengang var officererne ikke som nu så fortrolige med vore farvande, at de kunne undvære lods. Det skulle dagen efter vise sig, hvor uheldigt det var, at Jessen måtte være afhængig af denne kendte mand.

Et par timer efter, at "Prinds Christian Frederik" havde passeret Kronborg for nordgående, ankom de tre engelske linieskibe nord fra og ankrede ud for Høganæs. Her fik de at vide, at "Prinds Christian Frederik" stod vest på, hvorfor "Statelý" og "Nassau" øjeblikkelig lettede for at forfølge "Prinds Christian Frederik", medens "Vanguard" blev liggende for at afskære den tilbagevejen. Der blev straks sendt bud til Jessen, og nogle Hornbækfiskere roede endog ud mod "Prinds Christian Frederik" for at advare skibet; men det var for silde. Linieskibet forsvandt for dem og skulle således gå sin skæbne i møde.

Tidligt om morgenen den 22. marts lettede "Prinds Christian Frederik" og ligeledes de 2 engelske fregatter, der havde ligget ved Refnæs om natten. Disse forsøgte at undslippe nord ud, og Jessen fulgte dem, da det for ham gjaldt om at drage fjenden bort fra Store Bælt. Hans opgave var jo netop at gøre bæltet frit således, at troppeoverførselen kunne finde sted. Ved middagstid opdagede man fra "Prinds Christian Frederik" endnu en fregat, og kl. 14 fik man i nordøst 2 svære skibe i sigte. Jessen var nu klar over situationen, og hans første tanke var da at løbe syd på inden om Sejerø og ind i Nexelø Bugt, hvor han mente, at fjenden ikke ville driste sig ind. Men da han gav denne såkaldte kendte mand ordre hertil, svarede denne, at det var umuligt med det dybtstikkende skib at løbe ind i det snævre farvand mellem Sejerø og Ordrup Næs. Jessen måtte derfor desværre opgive denne plan.

Da "Prinds Christian Frederik" var en god sejler, håbede han at kunne undslippe øster over, thi ned i Store Bælt ville han for ingen pris drage fjenden. Han satte derfor kursen uden om Sjællands Rev. Men vinden faldt efterhånden noget østligere, således at han ikke kunne holde kurs.

Det var "Statelý" og "Nassau", som kom op, og de kunne nu afskære "Prinds Christian Frederik", idet de skønsede ned på den. Kampen var uundgåelig, men endnu håbede Jessen at kunne holde dem stangen og under en løbende fægtning begunstiget af det kommende mørke at nå tilbage under Kronborgs kanoner.

Englænderne sejlede imidlertid hurtigere end "Prinds Christian Frederik" og nærmede sig agter fra. Jessen lod derfor sine agterste kanoner flytte hen i portene agter, og kl. 19, da det nærmeste fjendtlige skib var på skudhold, åbnede Jessen ilden på det og var heldig straks at nedskyde dets fore-bramstang og at beskadige fokkeråen. Havde det nu blæst friskt, kunne denne skade have været af stor betydning for sejladsen, men i den temmelig svage kuling havde det ikke stort at sige. Begge fjenderne nærmede sig mere og mere.

Lidt før kl. 1930 løb den forreste af dem op på styrbords låring af "Prinds Christian Frederik" og gav den laget, og få øjeblikke efter var det andet linieskib tæt oppe på bagbords låring og åbnede ligeledes ild.

Jessen affyrede sit lag fra begge sider, og dermed var kampen i fuld gang, idet "Prinds Christian Frederik" girede snart til den ene, snart til den anden, for at dens kanoner kunne bære. Samtidig holdt Jessen skibet stadig nærmere ind mod land for at have den udvej at kunne sætte skibet på grund, hvis redning var umulig. Man var kommet forbi Sjællands Rev, og kursen kom således til at gå næsten langs med revet.

Kampen var hårdnakket fra begge sider, og da den førtes fra pistolskuds afstand, således at næsten alle kugler ramte, led begge parter store tab. Man skulle nu tro, at den dobbelte overmagt snart måtte have fået bugt med "Prinds Christian Frederik", men dette var langt fra tilfældet, idet de 2 engelske linieskibe kl. 21 måtte opgive kampen og lade sig sakke agter ud for at istandsætte den lidt skade.

Men også "Prinds Christian Frederik" havde lidt meget. Rejsningen var således aldeles sønderskudt, og 2 kugler var gået gennem rorstammen, så at det var vanskeligt at styre. Adskillige af kanonerne var demolerede, og der var en mængde døde og sårede. En af topgasterne i Storemars havde fået låret overskudt; men han havde styrke nok til selv i hænderne at fire sig ned på dækket, hvorfra han så blev bragt til lazarettet.

"Prinds Christian Frederik" fortsatte sin vej ind mod land, og da der var gået en snes minutter, kom fjenderne igen og fornyede kampen. De danske og norske matroser modtog dem med et rungende hurraråb, der viste, at de ikke havde tabt modet.

Mørket var nu faldet på, men idelig oplystes skibene ved glimtet fra kanonerne. Dertil kom, at de tre engelske fregatter nu nåede op og kunne tage del i kampen. Det var nu kun Jessens håb at kunne holde ud, indtil han kunne få sat skibet på grund.

Løjtnant Willemoes gjorde tjeneste som adjutant hos chefen og havde samtidig kommandoen over kanonerne agter. For bedre at kunne se fjenden var han sprunget op på kanonaffutagen ved falderebet, da i det samme en kanonkugle ramte ham i hovedet. Med udråbet: "AV! mit hoved", sprang han ned på dækket og greb Rothe om armen. Rothe førte ham hen ad dækket til trappen, medens blodet strømmede ned. Da han nåede trappen, segnede han om og udåndede.

Agter ude i "Prinds Christian Frederik" fandtes et lille ruf med åben gang omkring. Heroppe var løjtnant Soland posteret med nogle af sine soldater, hvorfra de vedligeholdte en livlig geværild mod englænderne. Det var imidlertid en udsat post, og den ene efter den anden af hans folk faldt, så han snart stod alene tilbage. Han gik så ned på øverste batteri og sagde til løjtnant W. Dahlerup: "Så, nu har alle mine karle sagt farvel til mig. Jeg har intet mere at

Peter Willemoes

at gøre deroppe. Giv mig noget at bestille hos jer". Han tog da fat ved en kanon og betjente denne, men blev kort efter ramt af en skråsæk, der knuste begge hans ben.

Også de menige gav mange beviser på mod og dødsforagt.

Der var om bord en norsk sluproer ved navn Peter Heldal, som egentlig ikke var rigtig lidt af officererne, fordi han altid var lidt pralende. Men de fik nu et andet syn på ham. Han var ansat som kanonkommandør på øverste batteri, og ingen kunne som han holde humøret oppe blandt sine folk. Under spøg og skæmt tumlede han med kanonen, og hver gang en mand blev såret, sørgede han straks for at få fat i en anden. Hans skud fejlede aldrig, og han vedblev at slås, indtil henimod kampens slutning en fjendtlig kugle fældede ham. Han tog officerernes beundring med sig i døden.

Så snart det begyndte at mørkne, havde det været nødvendigt at tænde lanternerne på batterierne, for at folkene kunne se at betjene kanonerne. Ved den voldsomme skydning håndte det imidlertid hyppigt, at lanternerne gik ud, og da det var af vigtighed hurtigt at få dem tændt igen, var dette hverv overdraget kadet Lütken, der sammen med et par lærlinge var på færde hele tiden uden at ænse den morderiske ild. Denne unge, heltmodige kadet var kun 12 år gammel, og han slap helskindet fra selve kampen, men under fangenskab i Gøteborg kom han af dage ved en ulykke.

Da klokken var 21.45 kunne man endelig forude skimte kysten som en mørk stribe, og det gjaldt da om at holde ud en lille stund endnu. Vinden var løjet mere og mere, og skibet gjorde kun 2 knobs fart. Kunne man blot nå landgrunden, var der håb om, at også fjenden kunne løbe fast.

Som omtalt var også de engelske fregatter kommet op, og den ene af dem, "Quebec", lagde sig på bagbords låring, medens "Statelý" løb frem på bagbords bov. Det så ud, som om fjenden ville entre, og et sådant angreb havde det ikke været muligt at slå tilbage. Men Jessen fik drejet skibet klar.

Nu havde "Prinds Christian Frederik" tre modstandere tæt omkring sig. Fra "Statelý" blev der råbt over, at danskerne skulle overgive sig, men Jessen svarede med et kraftigt nej.

Da sendtes der på een gang fra alle de engelske skibe et voldsomt lag ind over "Prinds Christian Frederik", hvor det gjorde en morderisk virkning. På alle tre dæk faldt eller såredes en mængde af folkene.

Oppe på skansen, hvor kaptajn Rothe havde sin post for at kommandere skibets manøvrer, blev han ramt af en svær splint, der slog den venstre arm over. Men han kunne dog selv gå til lazarettet for at blive forbundet. Her fandt han den ulykkelige Soland, som endnu levede, men døde et par timer efter kampen.

På øverste batteri blev løjtnant W. Dahlerup ramt af en kanonkugle i hovedet. Under den tidligere pause i kampen havde han talt med de øvrige officerer og på en oprømt måde sagt: "I dag føler jeg mig rigtig oplagt til at slås".

Nede på underste batteri havde løjtnant Top kommandoen. Den langskibs ild fra "Statelý" og "Quebec" gjorde det næsten umuligt at opholde sig på batteriet, og det var derfor hans hensigt at gå op til Jessen for at foreslå ham at lade folkene gå ned fra batteriet, indtil man var kommet klar af "Statelý". Han havde allerede sat den venstre fod på trappen, da en kanonkugle bortrev den højre fod, således at han faldt om.

Endelig kl. 22.30 mærkede Jessen, at skibet rørte ved grunden, og sjældent har vel en skibschef glædet sig mere over at mærke sit skib gå på grund. Nu var hensigten nået, og det var til ingen nytte af ofre flere folk, hvorfor Jessen lod flaget hale ned og råbte, at han kapitulerede.

Engländerne havde imidlertid passet godt på, for i samme nu vendte alle de tre engelske skibe, og det lykkedes dem trods den svage brise at komme gennem vinden, hvorefter de ankrede omtrent 500 meter længere ude.

Et øjeblik efter kom næstkommanderende fra "Statelý" om bord og gav straks ordre til at lade ankeret falde. Skibet var da atter flot, men idet det svajede op for ankeret, tog agterenden grunden, og da der satte noget dønning ind, begyndte skibet at hugge stærkt i grunden.

Jessen, der ligesom løjtnanterne Ferry og Tostrup var blevet lettere såret, blev straks ført om bord på "Statelý", hvor han bad om, at der måtte blive sendt læge om bord på "Prinds Christian Frederik", da de danske læger ikke

havde kunnet overkomme at få alle de sårede forbundet. Kaptajn Parker svarede hertil, at hans egne læger havde så fuldt op at gøre, at han ikke kunne undvære en eneste af dem. Derfor måtte hele natten igennem de danske læger Martini og Beltzer fortsætte deres anstrengende arbejde.

De usårede danske og norske folk blev straks om aftenen ført bort fra skibet.

Da solen stod op den 23., belyste dens stråler det sønderskudte vrug, hvortil det stolte lineskib var forvandlet. Men denne forvandling var først sket efter en henved 3 timers ærefuld kamp mod overmagten. "Prinds Christian Frederik" havde 64 døde og 137 sårede, deriblandt 84 hårdt sårede, af sin 576 mands besætning. Af officererne var over halvdelen faldne eller sårede.

Også englænderne havde lidt meget. Deres rejsninger var så forskudte, at de var næsten faldefærdige, og "Stately" måtte kort efter sendes til England, da den ikke kunne holde sin station. "Stately"s tab var 12 døde i kampen, 11 i de nærmeste dage efter og 16 hårdt sårede. De lettere såredes antal kendes ikke.

Straks om morgenen den 23. begyndte man at overskibe de sårede fra "Prinds Christian Frederik" til de to engelske lineskibe. Dette gik imidlertid meget langsomt fra hånden, da næsten alle bådene var ødelagte.

Kystmilitsen havde imidlertid samlet sig inde på land, og havde der været feltartilleri i nærheden, kunne man have beskydt de engelske skibe. Disse lagde sig derfor noget længere ud, samtidig med at kaptajn Parker sendte en parlamentar ind for at tilbyde at landsætte de sårede danske og norske mod løfte om at frigive et lignende antal engelske fanger. Der var imidlertid så stærk brænding på stranden, at det var umuligt for parlamentøren at komme i land.

Kaptajn Rothe var blevet bragt om bord på "Stately", og det var hans store sorg, at han som næstkommanderende ikke kunne lede de såredes transport. Skønt hans sår voldte ham store smerter, glemte han dog ikke sine pligter, men sendte jævnligt bud op med anvisninger om et eller andet, og ved sin omtanke reddede han løjtnant B. Dahlerups liv.

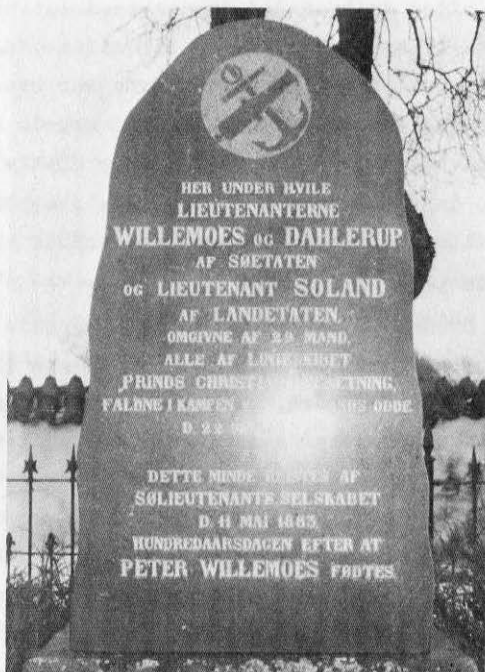
Denne unge officer var inden kampen blevet hårdt angrebet af feber og var blevet anbragt i et sygelukaf på et temmeligt afsides sted nede i skibet. Kaptajn Rothe gav da overstyrmand Birck ordre til at gå tilbage på "Prinds Christian Frederik" og hente løjtnant Dahlerup. Adgangen til det nævnte lukaf var næsten spærret af nedskudte skodder og trapper, og en mængde lig lå uden for det, så det er næppe sandsynligt, at englænderne havde fundet på at lede efter nogen på dette sted, da de undersøgte skibet, inden der blev sat ild på det.

Den omtalte mangel på fartøjer bevirkede, at englænderne ikke kunne bjer-ge noget gods fra skibet. Da derfor kl. 19 alle de sårede endelig var overført, stak englænderne ild på skibet, og snart blussede flammer op i vejret. Et par timer senere sprang "Prinds Christian Frederik" i luften.

Først den 26. var de engelske skibe så vidt istandsatte, at de kunne lette og søge op til Gøteborg, hvor fangerne landsattes. Disse blev i Gøteborg behandlet med stor mildhed. De sårede blev senere sendt til København og udvekslet. Derimod bragtes de raske fanger til England, hvor de måtte tilbringe flere år i fangenskab.

Mindestøtten
på Odden kirkegård

Mindesten rejst af Søe-Lieutenant-
Selskabet den 11.5.1883.

Af de døde fra "Prinds Christian Frederik" drev flere ind på stranden, deriblandt Willemoes og Dahlerup. De blev begravet i en fællesgrav på Odden kirkegård, hvor den fædrelandskærlige godsejer, infanterikaptajn Lorentz Friberg til Anneberggård, rejste et smukt mindesmærke, der nu ligesom selve graven vedligeholdes af Søe-Lieutenant-Selskabet, der ejer et dertil bestemt "Willemoes-Fond".

Dette fond har skænket en model af "Prinds Christian Frederik" til Odden kirke, hvor det stolte linieskib nu hænger smukt og fredeligt. I kirken findes endvidere en smukt udskåret trætavle med navnene på de 64 faldne om bord på "Prinds Christian Frederik".

Få hundrede meter øst for Odden havn har en kreds af egnens beboere og Søe-Lieutenant-Selskabet i 1933 rejst en mindesten, der bærer indskriften:

300 M RET UD FOR DENNE STEN SANK LINIESKIBET PRINS CHRISTIAN FREDERIK
EFTER HELTEMODIG KAMP MOD OVERMAGT D. 22 MARTS 1808.

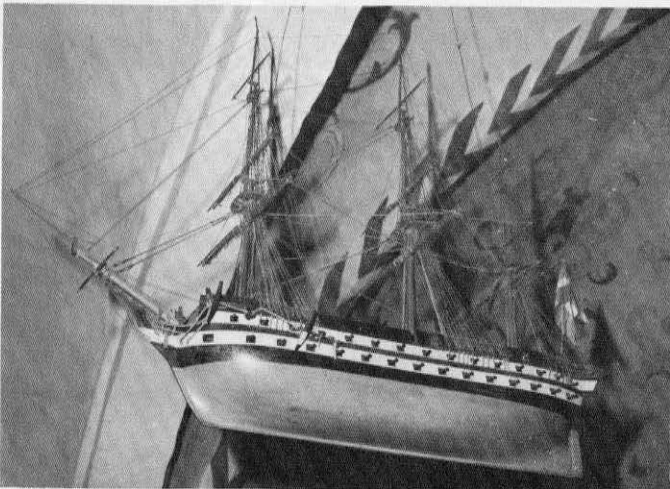
Mindestenen på Odden havn.

Stenstrup museum har en særlig afdeling med minder fra "Prinds Christian Frederik". Blandt andet opbevares linieskibets skibsklokke, løjtnant Willemoes' skibskiste og flere andre effekter.

Søværnets Artilleriskole Sjællands Odde på Gniben har til minde om den tapre besætning på "Prinds Christian Frederik" opkaldt bygninger og anlæg efter de mænd, der i særlig grad udmærkede sig i kampen.

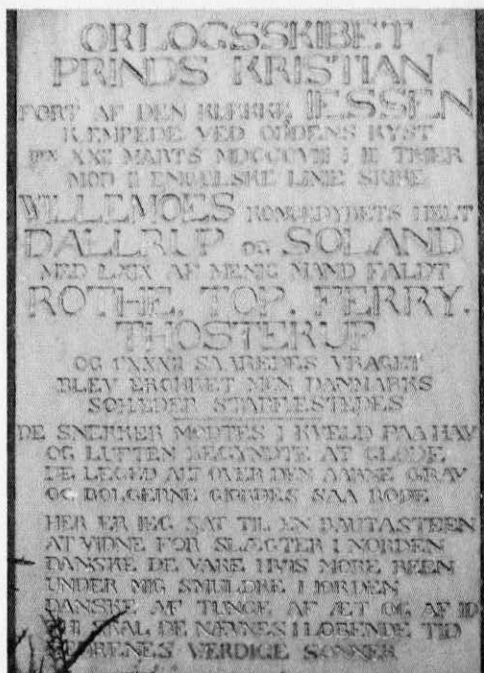

Mindestenen på Odden havn.

Den af Søe-Lieutenant-Selskabet skænkede model af linieskibet
"Prinds Christian Frederik", der er ophængt som kirkeskib i Odden kirke.

Denne beretning om linieskibet "Prinds Christian Frederik"s heltedige kamp ved Sjællands Odde i 1808, hvor hæderen trods nederlaget fulgte vort gamle orlogsflag, kan næppe sluttes på nogen bedre måde end ved at gengive de smukke ord af Grundtvig, der er indhugget på mindestøtten på Odden kirkegård:

Indskriften på mindestøtten på Odden kirkegård.

DE SNEKKER MØDTES I KVELD PAA HAV
 OG LUFTEN BEGYNDTE AT GLØDE
 DE LEGED ALT OVER DEN AABNE GRAV
 OG BØLGERNE GJORDES SAA RØDE.
 HER ER JEG SAT TIL EN BAUTASTEEN
 AT VIDNE FOR SLÆGTER I NORDEN
 DANSKE DE VARE HVIS MØRE BEEN
 UNDER MIG SMULDRE I JORDEN
 DANSKE AF TUNGE AF ÆT OG AF ID
 THI SKAL DE NÆVNES I LØBENDE TID
 FÆDRENE'S VÆRDIGE SØNNER.

